

ע"פ 206/07/19 - באסם חליחל נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 206-07-19 חליחל נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני: 13210082577

לפני כבוד השופט מאזן דאוד	באסם חליחל
המערער	
נגד	מדינת ישראל
המשיבה	

ערעור מיום 1.7.19 על חומרת העונש ברכיב פסילה בפסק דין של בית משפט לתעבורה בעכו (כב' השופטת אסתר טפטה-גריידי) בתיק 12332-08-16 מיום 16.5.19

פסק דין

1. בפניי ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום לתעבורה בעכו (כב' השופטת אסתר טפטה-גריידי) בתיק 12332-08-16 מיום 16.5.19. הערעור מתמקד בעונש פסילת רישיון הנהיגה בלבד.

ההליך בבית משפט קמא:

2. המערער הורשע על פי הודאתו בעבירות של נהיגה לאחר שרישיון הנהיגה שלו פקע מעל שישה חודשים קודם לכן, ועבירה של נהיגה ללא פוליסת ביטוח, עבירות לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: "**פקודת התעבורה**") וסעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970.

3. מעובדות כתב האישום עולה כי ביום 7.8.16, בסמוך לשעה 11.00 נהג המערער ברכב משא סגור מסוג איסוזו, כשרישיון הנהיגה של המערער פקע ביום 28.5.1993 וללא פוליסת ביטוח בת תוקף בגין השימוש ברכב.

4. בגזר דינו של בית משפט קמא הושתו על המערער עונשים אלה:

300 שעות של"צ, הארכת עונש המאסר בן 10 חודשים שנפסק על תנאי בתיק 7748-04-15 ביום 12.7.15 לתקופה של שנתיים נוספות; פסילת הנאשם מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה לתקופה בת 36 חודשים, תוך ניכוי התקופה שבה היה פסול המערער עד תום ההליכים המשפטיים וכן פסילה על תנאי לתקופה בת 4 חודשים וזאת למשך שנתיים וקנס בסך 3,000 ₪.

5. הערעור מופנה כנגד עונש הפסילה בפועל בלבד.

גזר דינו של בית משפט קמא ;

6. בית משפט קמא בחן את נסיבות התיק וקבע, בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין את מתחם הענישה כשציין בסעיף 12 לגזר הדין שבמקרה של נהיגה כשרישיון הנהיגה פקע משך שנים רבות, ולנאשם עבר תעבורתי הכולל הרשעות בעבירות זהות, מתחם הענישה, נע בין מאסר על דרך של עבודות שירות ועד מאסר בפועל של כשנה, לעיתים אף יותר מכך, ופסילה הנעה משנה עד שלוש שנים, לצד רכיבי ענישה נוספים והכל, בהתחשב בנסיבותיו האישיות של הנאשם, בעברו התעבורתי ובנסיבות ביצוע העבירה.

7. בית משפט קמא ציין שאין ספק שמדובר בנסיבות חמורות כאשר המערער נהג ברכב משא כשאינו כשיר לנהיגה, לאחר שרישיונו פקע מזה כ- 23 שנה, וכשאינו בידו תעודת ביטוח תקפה. עוד קבע בית משפט קמא שלטובת המערער 37 הרשעות קודמות, לרבות 5 עבירות בנהיגה בפסילה, ועבירות של נהיגה כשרישיון הנהיגה פקע כשהרשעתו האחרונה היא משנת 2015, בגין נהיגה בפסילה שבעטיה נדון למאסר בפועל למשך חצי שנה, שתרוצה בעבודות שירות או מאסר מותנה בן 10 חודשים למשך 3 שנים ופסילה לתקופה של 6 חודשים. המאסר המותנה הינו בר הפעלה במסגרת תיק זה.

8. בית משפט קמא שמע טיעוני הצדדים, עיין בתסקיר המבחן שהונח לפתחו אשר מצביע על סיכון גבוה להישנות העבירה ומצא כי שילוב המערער בהליך טיפולי לצד צו מבחן והארכת המאסר המותנה, יש בכוחם להביא לשינוי ברמת המוטיבציה לסייע במזעור הסיכון להישנות עבירה דומה בעתיד.

9. בית משפט קמא העדיף, בנסיבות מקרה זה, את שיקולי השיקום מאחר והתרשם שהמערער מצליח לרוב לנהל אורח חיים נורמטיבי ללא קיומם של דפוסים עבריינים, עובד ומפרנס את בני משפחתו. עוד הוסיף בית המשפט קמא כי המערער הודה, חסך זמן שיפוטי וכי שליחת המערער למאסר עלולה לפגוע בפרנסתו מהעסק שהוא מנהל ושליחתו למאסר מאחורי סורג ובריח תביא לתוצאות כלכליות קשות עבורו ועבור העובדים בעסק.

10. משכך, העדיף בית משפט קמא חרף עברו התעבורתי המכביד והמאסר המותנה העומד ותלוי נגדו, ללכת בתלם של שיקום המערער תוך שהוא מציין בצורה ברורה ומפורשת בסעיף 26 לגזר הדין שמנגד לשיקולים המצדיקים להימנע מהפעלת המאסר המותנה, יש להקפיד ביתר רכיבי הענישה, על מנת שהנאשם לא ישוב לבצע את אותן העבירות. על כן סבר בית משפט קמא שהענישה, במקרה זה, צריכה

עמוד 2

לכלול רכיב של פסילה ארוכה שתרחיק את המערער מהכביש למספר שנים, לצד צו מבחן וצו של"צ שיבטיחו מעקב אחר שיקומו של המערער.

נימוקי הערעור ;

11. המערער מציין כי בית משפט קמא עשה עמו חסד שעה שביכר את שיקולי השיקום על פני שיקולי הענישה באופן שאימץ את המלצות שירות המבחן ובתוך כך האריך את המאסר המותנה לתקופה בת שנתיים נוספות. עוד מוסיף המערער ומציין כי על אף אימוץ הגישה השיקומית ציין בית משפט קמא בגזר דינו כי יש להקפיד ביתר רכיבי הענישה ובתוך כך השית על המערער פסילה בפועל בת 36 חודשים המהווים הרף העליון במתחם הענישה אותו קבע בית משפט קמא.
12. המערער ממשיך וטוען שבית משפט קמא טעה, בכל הקשור לפסילה בפועל במתחם הענישה וכי עיון בסקירה המשפטית שהובאה על ידי בית משפט קמא במסגרת גזר הדין מלמדות כי מתחם הענישה אותו קבע בעבירות של פקיעת רישיון נהיגה למשך שנים רבות נע בין שנה אחת של פסילה ועד 3 שנים.
13. הטלת עונש פסילה בפועל למשך 36 חודשים, כפי שהשית בית משפט קמא, חורגת באופן משמעותי מעונשי פסילה אשר הוטלו על נאשמים אחרים המחזיקים בעבר תעבורתי זהה וחורגת אף מהמסר השיקומי אותו ביקש בית המשפט להעביר למערער שעה שגזר עליו את העונש.
14. המערער סבור כי היה על בית משפט קמא לגזור עונש פסילה בפועל מידתי יותר המגלם מסר הרתעתי, מבלי להיאחז ברף העליון של מתחם הענישה הקשור בפסילה בפועל כפי שעשה זאת בית משפט קמא.
15. עוד מציין המערער כי מתחם הענישה הינו בין 3 ל- 9 חודשי פסילה בדומה למה שנפסק בעפ"ת 11890-05-14, והמתחם כפי שנקבע על ידי בית משפט קמא חורג ממתחם זה.
16. עוד הוסיף המערער כי טעה בית משפט קמא כאשר בגזר הדין התייחס לתיקי מב"ד העומדים ותלויים נגדו, שעה שמידע זה אינו צריך להיות מונח בפני בית המשפט בעת מתן גזר הדין.
17. לחילופין, המערער מציין להורות כי תקופת הפסילה אשר הושתה עליו היא כבר רוצתה מאחר ובא כוחו הקודם של המערער ביקש ביום 24.1.17 שבית המשפט יורה על פסילתו עד תום ההליכים, ובית המשפט נעתר לבקשה והורה על פסילה עד תום ההליכים לתקופה בלתי קצובה.
18. המערער טוען כי לא נכח באותו דיון ולא ידע כי החלטה זו מצריכה הליך של הפקדת רישיון פוזיטיבית

במזכירות בית המשפט וסנגורו הקודם לא פעל להפקדת רישיון המערער במזכירות בית המשפט או הפקדת חלף רישיון, קרי הצהרה ערוכה כדין בתיק בית המשפט.

19. המערער מציין מעת שנודע לו שהוא פסול עד תום ההליכים, לא נהג ולא הסתבך בעבירה נוספת.
20. המערער מציין כי רישיונו הופקד למעשה בתיק שמספרו 7748-04-15 וכי יש לראות בהפקדה זו גם הפקדה במסגרת התיק הנוכחי ולהורות שהפסילה תחושב מיום 24.1.17.
21. המשיבה בטיעוניה בפניי בקשה לדחות את הערעור תוך הדגשה כי פסק הדין מאוזן, ראוי ואין מקום להתערב בו.

הכרעה;

22. בחנתי את הנתונים שלפניי ושקלתי ענייניו של המערער. הלכה עמנו לפיה ערכאת הערעור לא תתערב בעונש שהוטל על ידי הערכאה הדיונית, אלא אם כן הערכאה הדיונית נקלעה לטעות מהותית או חרגה בצורה קיצונית ממדיניות הענישה המקובלת.

נפסק לדוגמא בע"פ 7190/15 **מדינת ישראל נ' סלוצקי** (5.7.16) -

"ככלל, תימנע ערכאת הערעור מלהתערב בעונש שהשיתה הערכאה הדיונית על נאשם, כל עוד לא נפלה טעות בולטת בגזר הדין או חריגה באופן מובהק מרף הענישה הנוהג בנסיבות דומות [...]"

23. אינני סבור כי הוכחו במקרה הנוכחי התנאים המצדיקים התערבות בגזר הדין. יאמר כי העבירות שביצע המערער הן עבירות חמורות המסכנות את ביטחון הציבור ואת המשתמשים בדרך, בפרט שרישיון הנהיגה של המערער פקע למעלה מ-23 שנים (!) בטרם ביצע את העבירות מושא הערעור. שנית יוער כי נוכח פקיעת רישיון הנהיגה אף כשל המערער בעבירת נהיגה ללא ביטוח, ובכך פגיעה נוספת בערכים מוגנים נוכח החשש שמא תתרחש תאונה בעת הנהיגה והנזק בעטיה לנפגעי העבירה לא יהיה מכוסה בכיסוי ביטוחי. שלישיית אין המדובר באירוע בודד מצד המערער, שכן מדובר בביצוע חוזר ונשנה של אותה עבירה, דבר הנלמד מעברו תעבורתי של המערער, ואכן בית משפט קמא, עשה עם המערער חסד כשהעדיף את הגישה השיקומית ולא שלח את המערער מאחורי סורג ובריה לתקופה ממושכת תוך הפעלת המאסר המותנה.

24. הערעור מופנה כולו כנגד עונש הפסילה בלבד, שעה שהמערער מסכים ומרוצה מיתר מרכיבי הענישה שהוטלו בגזר הדין, בפרט מהפעלת הגישה השיקומית בהליך המאסר, אך יש לבחון את העונש כמכלול.

בית המשפט של ערעור אינו גוזר את הדין מחדש ואופן הבחינה הננקט, כאמור, הוא על דרך ראיית המכלול וככזה אני סבור שהעונש שהושת על המערער הינו סביר ואף מקל, דבר שבפני עצמו מצדיק את דחיית גישת המערער:

" אין לבודד רכיב אחד של העונש ולבחון אותו במנותק, אלא יש להביט על העונש כמכלול. במקרה דנן, הרכיב העיקרי במכלול הוא עונש המאסר המשמעותי שהושת על מערער, ורכיב זה הולם את חומרת מעשיו. לכך יש משמעות בהיבט של מיצוי הדין על ידי ערכאה זו, בנבדל מן השאלה האם היה מקום להטיל קנס בערכאה המבררת." (ע"פ 100/14 מדינת ישראל נ' סימנטוב מחטיב, פס' 4 (10.12.14).

25. אשר למתחם העונש ההולם שנקבע בידי בית משפט קמא, ביחס לרכיב הפסילה בפועל גם אם ניתן היה לקבוע מתחם מקל יותר, איני סבור כי נפל פגם, ודאי לא פגם מהותי, בענישה שנקבעה בגדרי גבולות המתחם. בית משפט קמא התייחס לכלל הנסיבות הצריכות לעניין, שקל את הנתונים הרבים העומדים לזכותו של המערער והגיע לתוצאה מאוזנת וראויה אשר לא נמצאה עילה להתערב בה.

26. למעלה מן הדרוש אציין, כי בית משפט קמא לא טעה בקביעת מתחם עונש הפסילה כפי שנקבע בגזר דינו וניתן למצוא בפסיקה מתחם עונש **הנוגע למרכיב הפסילה בפועל**, בנוסף לענישה נוספת, הנע בין שנה עד שלוש שנים, כפי שקבע בית משפט קמא (ראו: פל (ת"א) **10492-02-17 מדינת ישראל נ' אמיר חג'י** ותת"ע 7671-02-18 **מדינת ישראל נ' חלילי מוחמד**).

27. בהשתת רכיב הענישה- פסילה בפועל, ברף העליון של מתחם הענישה, לא נפל כל פגם שמחייב התערבות בית משפט זה, מאחר ומדובר בעבירות חוזרות ובנהג רצידיביסטי, ובמקרה כזה יגזר עונש פסילה בפועל, ברף העליון של מתחם הענישה.

28. אכן בית משפט קמא התייחס לרישומי מב"ד בגזר הדין, ולא היה צריך להתייחס לכך או לתת משקל לכך, והייתה חובה להתעלם מרישומים אלו, עם זאת לא מצאתי שבית משפט קמא נתן משקל מכריע או מהותי לרישומי המב"ד שמחייב התערבות כלל ועיקר והאזכור ניכר שהוא שולי ולא מכריע.

29. בשקלול הנסיבות, איני סבור כי הוצגה עילה המצדיקה **התערבות בגזר דינו המנומק של בית משפט קמא לפיכך יש לדחות את הערעור.**

30. ביחס לטענה החלופית שהועלתה בערעור ביחס למועד תחילת ריצוי הפסילה בפועל, אני סבור כי ראוי במכלול הנתונים שהובאו בפני לקבוע מועד אחר מזה שנקבע בידי בית משפט קמא.

תקנה 557(א) לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961 (להלן: תקנות התעבורה), שזו לשונה :

"רשיון שפקע תוקפו או שאבד

(א) הודע לבעל הרשיון על פסילת רשיונו או על התלייתו על ידי בית המשפט או לפי צו של קצין משטרה או לפי החלטה של רשות הרישוי, לפי הענין, ימציא את רשיונו כאמור בחלק זה אף אם רשיונו אינו בר-תוקף אותה שעה. "

מסקנתו של ביהמ"ש העליון לפיה פקיעת רישיון הנהיגה אף זמן רב לפני מתן גז"ד שבגדרו רישיון הנהיגה נפסל, לא משחררת את הנאשם מחובתו להפקדת רישיון הנהיגה או תצהיר למקרה והרישיון אבד כמצוות תקנה 557(ב) לתקנות התעבורה (רע"פ 4446/04 **ניסים ביטון ואח' נ' מדינת ישראל** (6.10.05), ראו גם : רע"פ 566/14 **אברהם זריזי נ' מדינת ישראל**, פס' 5 (11.2.14).

31. עניינו של בלתי מורשה שונה, שכן כפי שנקבע : **"במקרים בהם נגזר עונש של פסילה מקבלת רשיון נהיגה על מי שמעולם לא החזיק רישיון כאמור, תימנה תקופת הפסילה מהמועד שנקבע בגזר הדין, ואין על נאשם שנגזר עליו עונש כאמור חובה להמציא תצהיר לפי תקנה 557(ב) לתקנות התעבורה, שהרי על פי לשונה הברורה חלה התקנה אך על מי שהיה בידו רישיון" (ע"פ 7431/10 פלוני נ' מדינת ישראל, פס' 1 ו-21.11.10).**

הנה כי כן, פטור מחובת ההפקדה של רישיון הנהיגה או תצהיר ניתן אך ורק למי שמשעולם לא הוציא רישיון נהיגה, ולגביו מניין הפסילה מתחיל מיום מתן גז"ד. ואילו כל המחזיק רישיון נהיגה, גם אם רישיון נהיגתו פקע כפי ענייננו, המניין מתחיל לאחר שקיים אחר הוראותיה של תקנה 557 לתקנות התעבורה, בהפקדת רישיון הנהיגה או תצהיר למקרה ורישיון נהיגתו אבד.

מעיון בפרוטוקול הדיון מיום 27/2/18 במעמד המערער ובא כוחו הקודם, רואים הצהרת הסניגור שאין בידי רישיון נהיגה (עמוד 7 שורה 19-20) ובהמשך בעמוד 8 לפרוטוקול הדיון תוהה הסניגור **"מאיפה יפקיד?"**

בהמשך עם החלפת הייצוג, הגיש המערער בהנחיית הסניגור החדש תצהיר ובו הצהיר המערער שאין ברשותו רישיון נהיגה. אני רואה בדיון בפרוטוקול הדיון מיום 27/2/19 הצהרה בדבר העדר רישיון נהיגה ולראות בהצהרה זו כמתחילה מניין הפסילה בפועל. על כן מנין הפסילה בתיק זה **יחל מיום 27/2/18** (שהוא יום ההפקדה) ולא כפי שנקבע בהחלטת בית משפט קמא מיום 10/6/19 .

כפוף לכך, הערעור ידחה.

ניתן היום, י"ד תמוז תשע"ט, 17 יולי 2019, בהעדר הצדדים.